

PROFIEL VAN DE PREDIKANT

1. Taakvelden en kerntaken

2. Uitwerking: benodigde bekwaamheden per taakveld

3. NGP-accenten in het opleidingsprogramma

Het profiel van de predikant is uitgangspunt voor het opleidingsprogramma. De vijf onderscheiden taakvelden in het profiel worden uitgewerkt in bekwaamheden per taakveld en vijf dimensies voor het NGP-opleidingsprogramma.

1. Taakvelden en kerntaken van een predikant

Het is voor de opleiding van groot belang dat er duidelijkheid is over het profiel van het werk van een gereformeerd predikant en de gewenste beroepskwalificaties van de afgestudeerden, omdat deze richtinggevend behoren te zijn bij de constructie van het studieprogramma.

Ook voor studenten geldt dat zij tijdens hun opleiding gediend zijn met een helder beeld van wat er in de toekomst van hen verwacht wordt wanneer zij als predikant in de Nederlands Gereformeerde Kerken gaan functioneren. Zij kunnen zich er bewust op instellen en aan bepaalde punten gericht werken.

In het 'Akkoord voor kerkelijk samenleven van de Nederlands Gereformeerde Kerken', onlangs gewijzigd door de Landelijke Vergadering te Lelystad 2004, wordt de dienst van de predikant als volgt beschreven:

Artikel 11.1 Dienst van de predikant

De dienst van de predikant houdt in:

- het verkondigen van Gods Woord,
- het bedienen van de sacramenten,
- het voorgaan in de openbare gebeden van de gemeente,
- het verdedigen en doorgeven van de zuivere leer en het onderwijzen van de jeugd van de gemeente en van allen die dit behoeven,
- alsmede het samen met de medeambtsdragers herderlijk zorgen voor de gemeente en haar leden en haar toerusten tot dienstbetoon,
- het toezien op leer en wandel van medeambtsdragers,
- en het samen met de ouderlingen uitoefenen van de kerkelijke tucht.

De door de kerken in art 11 AKS vastgestelde diensten of taken van een predikant hebben betrekking op verschillende taakvelden. Uit de aan taakvelden gerelateerde kerntaken zijn beroepscompetenties voor een beginnende predikant afgeleid. De op basis hiervan geformuleerde theologische en professionele eindtermen zijn afgestemd op het functioneren in een NG-gemeente.

Vijf taakvelden

Met het oog op het opleidingsprogramma worden de volgende vijf taakvelden onderscheiden:

1. **Verkondiging**

De primaire taak van een predikant is de verkondiging van het evangelie van Jezus Christus door het openen van de Schriften. De centrale plaats waar dit gebeurt is de eredienst van de gemeente van Christus.

2. **Liturgie en spiritualiteit**

In nauwe samenhang met de verkondiging behoren ook de bediening van de sacramenten en het voorgaan in de ontmoeting met God-in-Christus tot de kerntaken van een predikant. In woorden, liederen en gebeden mag hij in zijn rol als 'vriend van de bruidegom' aan deze ontmoeting mede gestalte geven. De centrale plaats waar dit gebeurt is de eredienst.

3. **Onderwijs en toerusting**

Een van de andere kerntaken van een predikant is het geven van bijbels onderricht aan de jeugd van de gemeente en aan allen die dit behoeven, het toerusten van de gemeente en haar leden, en het begeleiden van leerprocessen in de gemeente.

4. **Pastoraat**

Een predikant is ook geroepen om samen met zijn medeambtsdragers pastorale zorg te geven aan de gemeente en haar leden. De pastorale zorg die een predikant verleent zal vaak op bijzondere situaties zijn toegespitst.

5. **Leiding en organisatie**

Kerntaken die een predikant eveneens samen met zijn mede-oudsten vervult zijn: het toezien op leer en wandel van medeambtsdragers, opzicht en tucht uitoefenen over en het leiding geven aan de gemeente.

In NG-gemeenten zal de predikant op alle genoemde taakvelden vaak ook de functie van coach hebben: veel wordt door gemeenteleden gedaan, al zal dit per gemeente verschillen. Het is nodig dat in de opleiding de verschillende aspecten aan bod komen omdat de predikant er ambtshalve bij betrokken is of kan zijn.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe accenten gelegd kunnen worden als het gaat om de specifieke taak van de predikant als voorganger, medeoudste en coach.

Taakvelden	Voorganger	Coach	Medeoudste
1. Verkondiging	Eerstverantwoordelijke voor de evangelie-verkondiging binnen de gemeente. Het bestuderen en openen van de Heilige Schriften.	Inspireren, stimuleren en begeleiden van allerlei vormen van verkondiging binnen en buiten de gemeente.	Samen de medeoudsten toezien op de zuivere verkondiging van het evangelie.
2. Liturgie en spiritualiteit (omgang met God, gebed)	Leiden en coördineren van de erediensten van de gemeente als ontmoeting van de Allerhoogste met mensen van deze tijd en viering van het in Jezus Christus verschenen heil. <u>Voorgaan in de gebeden</u>	Inspireren, stimuleren en begeleiden van de gemeente in de dagelijkse omgang met God, het leven in en uit geloof.	Samen met de medeoudsten toezien op de ontmoeting met God en de bediening van de sacramenten.
3. Onderwijs en toerusting	Coördineren van en participeren in catechese en andere vormen van onderwijs en toerusting binnen de gemeente.	Stimuleren en begeleiden van allerlei leerprocessen in het kader van groei in geloof en discipelschap.	Samen met de medeoudsten toezien op het onderwijs in Gods Woord en de christelijke leer binnen de gemeente.
4. Pastorale zorg	Het verlenen van pastorale zorg en geestelijke begeleiding op verzoek en in bijzondere omstandigheden.	Begeleiden, stimuleren en coachen van kerkenraad en gemeente met het oog op het eerstelijns pastorale en diaconale zorg, het omzien naar elkaar binnen en buiten de gemeente.	Samen met de medeoudsten en de diakenen in Gods naam omzien naar mensen in hun persoonlijke levensomstandigheden; medeverantwoordelijk voor opzicht en tucht binnen de gemeente.
5. Leiding en organisatie		Begeleiden van de kerkenraad bij het geven van leiding aan de gemeente.	Medeverantwoordelijk voor visie en beleid binnen de gemeente en het afstemmen en coördineren van gemeentebouwprocessen.

Vertaling naar vijf bekwaamheden

Voor het goed vervullen van de kerntaken heeft de predikant specifieke deskundigheden nodig. Dat betreft naast **deskundigheid op het (theologische) vakgebied** ook **beroepscompetenties** zoals het vermogen om met mensen om te gaan of een boodschap over te brengen.

Naast professionele deskundigheid en competentie moet er ook **geloofsmotivatie** zijn. Een predikant dient zich door God geroepen en gezonden te weten; hij moet gemotiveerd zijn vanuit zijn geloof in de Heer van de kerk en bereid zijn zichzelf te geven met volle toewijding en in gehoorzaamheid aan Gods Woord en Geest.

In de praktijk van zijn functioneren is het van groot belang, welke **visies** hij heeft met betrekking tot de Heilige Schrift, de gereformeerde leer en onze werkelijkheid.

Tenslotte is het voor zijn werk en functioneren essentieel hoe hij zelf is als persoon, hoe hij omgaat met zichzelf, hoe hij zich opstelt tegenover anderen, of hij in staat is tot zelfreflectie en zelfevaluatie, of hij kan omgaan met kritiek, onbegrip en teleurstelling. We spreken dan over **persoonlijke competenties**.

Aan het profiel van een gereformeerd predikant onderscheiden wij daarom vijf aspecten of dimensies:

1. persoonlijk geloof (geloofshouding, geloofsbeleving)
2. theologische deskundigheid.
3. visies (waar sta je, van welke inhoudelijke kaders ga je uit)
4. persoonlijke competenties
5. beroepscompetenties

Deze aspecten of dimensies c.q. bekwaamheden moeten in leerlijnen zichtbaar gemaakt worden, op zo'n wijze dat in de loop van de studie (op verschillende niveaus) zichtbaar wordt of de eindtermen gehaald worden.

De leerlijnen worden gerealiseerd in:

- het persoonlijke leerproces van de student
- het algemene deel van de opleiding
- het specifieke NG-deel van de opleiding

De gewenste deskundigheden en competenties kunnen de indruk wekken dat alleen de ideale predikant daaraan kan voldoen. Maar ook een predikant is op het punt van zijn geloof, zijn persoon en zijn beroepskwaliteiten niet zonder twijfels, gebreken en tekorten. In de opleiding en met name in het mentoraat wordt aandacht geschonken aan het persoonlijk geloof en het omgaan met twijfels, tekorten, gebreken, onbegrip en teleurstelling en komen vanaf het begin de competenties die mede de geschiktheid voor het ambt van predikant bepalen ter sprake.

Eindtermen en beoordeling daarvan

Uit het beroepsprofiel worden eindtermen afgeleid. Het beoordelen ligt bij de verschillende aspecten ongelijk moeilijk.

Bij het *persoonlijk geloof* krijgt de beoordelaar hoogstens een *indruk* van hoe de ander functioneert en hoe het er innerlijk bij hem voorstaat. Hij kan en mag uiteindelijk niet oordelen over zijn 'hart'. Bovendien is hij tot op grote hoogte afhankelijk van informatie, die hij van de persoon zelf moet verkrijgen.

Bij *visies* en *persoonlijke competenties en beroepscompetenties* ligt dat iets gemakkelijker, omdat het, bij items die liggen in de sfeer van optreden en omgang, mogelijk is via observatie informatie te verkrijgen. Bij andere, die liggen op het terrein van reflectie, je bewustzijn van, instelling en houding, is dat veel minder mogelijk en zal de informatie via gesprekken met en reflectieverslagen van de persoon zelf moeten worden verkregen.

Bij *deskundigheid*, waar gaat het om kennis, inzichten, vaardigheden, handelen en zich verantwoorden, zal een deskundige beoordelaar over het algemeen tot een verantwoord oordeel kunnen komen.

Er kunnen drie niveaus van beoordeling worden onderscheiden die elk een bijdrage leveren aan het eindoordeel:

- *Zelf-evaluatie*: Bepaalde aspecten kunnen alleen door de persoon zelf ingeschat of beoordeeld worden. Daarom zal een eerlijke zelfevaluatie altijd deel moeten blijven uitmaken van een beoordelingsproces.

- *Groep-evaluatie*: Over een aantal aspecten kunnen begeleiders en gesprekspartners (medestudenten) zich gezamenlijk een oordeel vormen op basis van observaties en de gesprekken;

- *Docent-evaluatie*: een beoordeling *door de docenten* vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. Slechts een gewetensvolle beoordeling door deze drie niveaus *samen* zal een redelijk betrouwbaar beeld kunnen opleveren.

2. Uitwerking: benodigde bekwaamheden per taakveld

Voor elk van deze taakvelden heeft een predikant een aantal deskundigheden en competenties nodig, die als volgt kunnen worden beschreven:

2.1 Verkondiging

- a. Om de genoemde taak van de verkondiging naar behoren te kunnen vervullen moet een predikant over de nodige Schriftkennis beschikken en van liefde voor God en zijn Woord vervuld zijn.
 - b. Hij dient ook in staat zijn tot een zelfstandige bestudering van de Schriften van het Oude en Nieuwe Testament in de grondtalen met gebruikmaking van de relevante wetenschappelijke literatuur. Hij zal in ruime mate over exegetische en hermeneutische vaardigheden dienen te beschikken. Een verstaanbare verkondiging begint namelijk bij het leren verstaan van de Schriften door de predikant zelf. Niet als doel in zichzelf, maar om daarin het spreken van God te vernemen, die gemeenschap zoekt en sticht door zijn Woord. Omdat dit Woord zowel het Oude als het Nieuwe Testament omvat dient een predikant in staat te zijn om het evangelie van Christus ook vanuit beide testamenten te verkondigen.
- c. Het is van belang dat een predikant zich ook zelf tot gemeenschap met God in Christus geroepen weet en persoonlijk betrokken is in de verkondiging van wat hij in zijn bestudering van de Schriften van Gods spreken ontvangen heeft.
 - d. Inherent aan een verstaanbare verkondiging is ook de relevantie van deze verkondiging voor de gemeente van Christus vandaag. Ter wille hiervan zal een predikant zich voortdurend rekenschap moeten kunnen geven van de situatie waarin de hoorders zich bevinden. Het leren luisteren naar de Schriften zal gepaard moeten gaan met het leren luisteren naar de hoorders van het evangelie in de hedendaagse plurale samenleving. Met het oog hierop zal hij zich de nodige cultuur-filosofische, psychologische, en pastorale inzichten moeten hebben eigen gemaakt.
 - e. Ten gevolge van de secularisatie kunnen mensen moeite ervaren om de taal van het evangelie te verstaan en hebben veel vertrouwde bijbelse begrippen voor hedendaagse hoorders hun vanzelfsprekendheid verloren. Om de boodschap van het evangelie voor deze hoorders relevant te maken, dient de predikant ook een theologische vaardigheid te ontwikkelen om de gereformeerde traditie waarin hij staat te doordenken en de aloude woorden van het evangelie ook in de huidige culturele context verstaanbaar te maken, zowel voor mensen die zich binnen de gemeenschap van Christus bevinden, als voor hen die daar (nog) buiten staan.
- f. Met het oog op de praktijk van de verkondiging als een communicatief proces zal de predikant over een goede uitdrukkingsvaardigheid dienen te beschikken en zal hij ook retorische en didactische inzichten en vaardigheden niet kunnen ontberen. De verkondiging zal ook in letterlijke zin verstaanbaar moeten zijn.
- g. Een predikant moet in staat zijn om op zijn prediking te reflecteren en een grondhouding te ontwikkelen waarin hij openstaat voor reacties van en gesprek met zijn hoorders naar aanleiding van de verkondiging.

2.2 Liturgie en spiritualiteit

- a. Een predikant moet in staat zijn om de erediensten en vieringen van de gemeente zorgvuldig voor te bereiden en deze op zo'n manier te leiden dat de gemeenteleden en andere aanwezigen geïnspireerd en gestimuleerd worden in hun omgang met God en in hun leven als volgelingen en leerlingen van Jezus Christus.
- b. Om op een authentieke wijze te kunnen voorgaan in de openbare gebeden van de gemeente moet een predikant zich hebben geoefend in een eigen vertrouwelijke omgang met God en daarop kunnen reflecteren. Als voorganger in de ontmoeting met God moet een predikant in staat zijn om een voorbeeldfunctie te vervullen in afhankelijkheid, nederigheid en dienstbaarheid.

- c. Met het oog op de bediening van de sacramenten van doop en avondmaal en met het oog op de vormgeving van een eigentijdse liturgie is het van belang dat een predikant vertrouwd is met de liturgische tradities van de kerk.
- d. Van een predikant mag worden verwacht dat hij over voldoende vaardigheden en inlevingsvermogen beschikt om ook bij bijzondere gelegenheden en gebeurtenissen voorganger van de gemeente te kunnen zijn in de ontmoeting met God.
- e. Een predikant moet zich een coöperatieve grondhouding hebben eigengemaakt, zodat hij in staat is om de vormgeving van de liturgie in samenspraak met andere betrokkenen te realiseren en aan het proces van voorbereiding op een vruchtbare manier leiding te geven.
- f. Een predikant moet in staat worden geacht om het verloop van een eredienst zelfstandig of in samenspraak met anderen kritisch te evalueren en deze evaluatie vruchtbaar te maken voor de toekomst.

2.3 Onderwijs en toerusting

- a. Van een predikant met een werkveld binnen kerken van gereformeerd belijden, mag worden verwacht dat hij zich ook zelf dit belijden heeft eigen gemaakt en dat hij in staat is om zijn theologiseren te integreren in een gereformeerde levensovertuiging.
- b. Om de rijkdom van het evangelie te kunnen overdragen aan mensen in verschillende stadia van de weg van het geloof moet hij in staat zijn om de verschillende thema's uit de geloofsleer zelfstandig te doordenken met het oog op alle geloofsvragen die bij mensen leven.
- c. Een predikant moet voldoende inzicht hebben in de geloofsleer van de kerk en in de traditie waarin zijn gemeente staat, om de leer van het geloof zuiver te kunnen overdragen. Van belang hierbij is dat hij heeft leren onderscheiden waarop het aankomt in het onderwijs aan en in de toerusting van de gemeente en dat hij ook in maatschappelijke en ethische discussies in kerk en samenleving kan bijdragen aan een bijbelse oordeelsvorming.
- d. Hoewel een predikant niet altijd zelf degene hoeft te zijn die het catechetisch onderwijs voor de jeugd verzorgt, moet hij wel in staat zijn om de leerdoelen hiervan vast te stellen. Hij moet over voldoende pedagogisch en didactisch inzicht beschikken om in samenspraak met anderen een leerplan voor de catechese te kunnen opstellen, dit onderwijs te coördineren en catecheten te kunnen toerusten voor het vervullen van hun taak.
- e. Een predikant moet over voldoende didactische vaardigheden beschikken om ook zelf in de praktijk van de catechese aan de jeugd van de kerk te kunnen participeren. Inzicht in de persoonlijke ontwikkeling van jonge mensen en in hun leefwereld is hierbij onontbeerlijk.
- f. Een predikant moet zo nodig ook bijzondere vormen van catechese kunnen verzorgen, zoals huwelijks catechese en catechese aan belijdende leden. Ook mag van hem worden verwacht dat hij nieuwkomers van buiten de gemeente via cursus of leerhuis stap voor stap kan begeleiden op de weg van het geloof. Inzicht in de geloofsontwikkeling van mensen is hierbij onontbeerlijk.
- g. Samen met de andere ambtsdragers is een predikant verantwoordelijk voor de toerusting van de gemeenteleden in de groei van hun geloof en in hun discipelschap. Een predikant moet inzicht hebben in het verloop van groepsgewijze leerprocessen om daar vervolgens ook via prediking en onderwijs in de gemeente leiding aan te kunnen geven.

2.4 Pastoraat

- a. In zijn rol als voorganger is een predikant geroepen om de gemeente voor te gaan in de omgang met God en te leren wat het betekent om luisterend en biddend te leven voor het aangezicht van God. Hij heeft kennis van en inzicht in de wijze, waarop door de eeuwen heen aan deze omgang met God gestalte is gegeven en is in staat de gemeente te begeleiden op haar wegen met God.
- b. Een predikant moet zich voldoende kennis hebben eigengemaakt over de meest voorkomende pastorale situaties en in staat zijn om deze kennis op peil te houden en uit te breiden.
- c. Een predikant moet in staat zijn om zich zelfstandig te bezinnen op actuele geloofs- en levensvragen en de relevante vakliteratuur in zijn bezinning op een vruchtbare wijze te gebruiken.
- d. Hij moet voldoende vaardigheden hebben ontwikkeld om de pastorale vragen die bij mensen leven te kunnen signaleren en bespreekbaar te maken.
- e. Een predikant moet over een pastorale attitude beschikken die hem in staat stelt om ontvankelijk te zijn voor mensen, actief naar hen te luisteren en zich optimaal in te leven in hun situatie zonder zichzelf daarin te verliezen.
- f. Voor een predikant zelf is het van belang dat hij kan omgaan met emoties en spanningen in het pastoraat.
- g. Van een predikant mag worden verwacht dat hij in staat is om een goed gestructureerd pastoraal gesprek te voeren en het levensverhaal van mensen met het Woord van God in gesprek te brengen, opdat zij groeien in zelfstandigheid en verantwoordelijkheid.
- h. Hij moet ook voldoende inzicht hebben in de grenzen van het pastoraat en in zijn eigen grenzen en mogelijkheden, om tijdig te signaleren dat iemand professionele hulp nodig heeft. In dit verband is het van belang dat hij in staat is om de meest voorkomende ziektebeelden van psychische aard te herkennen.
- i. Een predikant moet bereid en in staat zijn op zijn eigen pastorale functioneren te reflecteren en deze reflectie vruchtbaar te maken voor zijn eigen spreken en handelen.

2.5 Leiding en organisatie

- a. Een predikant moet in staat zijn om de kerkenraad te begeleiden in het gezamenlijk ontwikkelen van visie en beleid als uitgangspunt voor het bouwen aan de gemeente en het vormgeven aan haar missionaire en diakonale roeping.
- b. In verband hiermee moet hij kennis hebben van verschillende gemeenteopbouw-modellen en in staat zijn om het bijbels gehalte en de bruikbaarheid daarvan te beoordelen.
- c. Om de genoemde taak naar behoren te kunnen vervullen moet een predikant niet alleen de nodige kennis hebben van de belangrijkste momenten in de geschiedenis van de kerk van Christus, maar ook vervuld zijn van liefde voor de kerk van Christus.
- d. Hij moet ook kunnen omgaan met verscheidenheid in de gemeente, veranderingsprocessen zorgvuldig kunnen begeleiden en over vaardigheden beschikken op het gebied van leidinggeven en conflicthantering. Ter wille van een gezond geestelijk klimaat in de gemeente moet een predikant in het bijzonder vaardigheid ontwikkelen om dienend leiding te geven, op een wijze die bij het dienende karakter van zijn ambt past.

- e. Een predikant moet voldoende kennis hebben van het gereformeerde kerkrecht in het algemeen en van de organisatie en het functioneren van het eigen kerkverband in het bijzonder.
- f. Vanwege de veelheid en het veeleisende karakter van zijn taken, moet een predikant hebben geleerd om gestructureerd te werken en zijn agenda en tijd goed te managen en eigen handelen te evalueren.

3. NG-accenten in het onderwijsprogramma

Het opleidingsprogramma richt zich op vijf genoemde aspecten en leerdimensies c.q. bekwaamheden.

a. Persoonlijk geloof

Iemand die de taak krijgt om anderen voor te gaan op de weg van het geloof zal deze weg ook zelf moeten leren bewandelen. Voor iemand die zich voorbereidt op het predikantschap impliceert dit dat hij primair leerling (discipel) van Christus is en blijft, ook wanneer hij zich bekwaamt om anderen in het evangelie van Christus te onderwijzen. Bij het bestuderen van de Schrift heeft hij daarom de grondhouding nodig van een biddend en luisterend leven.

Voordat iemand het predikantschap kan aanvaarden en hij de daarmee verbonden voorbeeldfunctie kan vervullen, zal zijn eigen geloof in God en zijn liefde voor God ook tot een zekere rijping moeten zijn gekomen, zodat hij hieraan de nodige motivatie kan ontleen voor het vervullen van zijn taak.

Motivatie alleen is echter niet voldoende. Het is ook van belang dat iemand die zich op het predikantschap voorbereidt zich realiseert dat een predikant zich gedragen weet door de basale overtuiging dat het Christus zelf is die hem tot die dienst geroepen heeft of roepen zal.

b. Theologische deskundigheid

Iemand die zich voorbereidt op het predikantschap heeft aan vroomheid niet genoeg, maar gaat een lange weg van studie om zich de nodige theologische deskundigheid te verwerven. Ook deze studie is een zaak van toewijding aan Christus en een voluit godsdienstige roeping en plicht.

Een opleidingsinstituut voor predikanten is meer dan een bijbelschool of spiritueel vormingsinstituut, maar draagt primair een academisch karakter. Theologische deskundigheid is immers nodig bij het zelfstandig kunnen interpreteren van de bijbelse verkondiging, bij het ontwikkelen van inzicht in de inhoud van het geloof, bij de doordenking en hedendaagse verwoording van de kerkelijke geloofsleer en ook bij het verantwoorden van het christelijk geloof in de context van de hedendaagse samenleving.

c. Visies

Het is van fundamenteel belang dat de student of predikant de Heilige Schrift ziet als Gods geopenbaarde Woord en als zodanig normatief voor de theologische wetenschap. Ook is het van belang dat hij zich weet te staan in de gereformeerde traditie en bereid en in staat is de gereformeerde geloofsleer en belijdenisschriften te onderbouwen vanuit de Heilige Schrift. Daarnaast dat hij de gelovige ziet als volgeling van Christus die in deze wereld Gods Koninkrijk zichtbaar maakt (Mat 5,13).

d. Persoonlijke competenties

Tot de persoonlijke competenties die iemand zich bij de voorbereiding op het predikantschap moet zien te verwerven behoren met name:

- het liefhebben van en kunnen omgaan met mensen
- het op een dienende wijze leidinggeven
- het motiveren en enthousiasmeren van anderen
- het samenwerken met anderen
- het inleven in andere mensen
- het omgaan met emoties en spanningen

Bron: www.ngk.nl/ngp

- het gestructureerd werken
- het omgaan zowel met kritiek als waardering
- het reflecteren op het eigen functioneren

e. Beroepscompetenties

De beroepscompetenties zijn grotendeels af te lezen uit de beschrijving en uitwerking van de kerntaken. Het gaat in het bijzonder om de beroepscompetenties die van belang zijn voor specifieke taken van de predikant in zijn rol als voorganger, coach en medeoudste. Hier is een overlap met (voor het beroep belangrijke) persoonlijke competenties.

Bij de verschillende studieonderdelen worden naast eindtermen ter zake van deskundigheid ook eindtermen opgenomen waaraan de andere dimensies getoetst worden. Alle dimensies komen in het bijzonder ter sprake in de (minimaal jaarlijkse) *mentorgesprekken*. Dat zijn ook momenten waarop groep-evaluatie, zelf-evaluatie en docentevaluatie naast elkaar gelegd worden.